

ТЕРМІНИ ЯК ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНОСТІ В ТЕКСТАХ АНОТАЦІЙ НАУКОВО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ СТАТЕЙ

Подолкова С. В., доц.

Сумський державний університет

Терміни як засіб реалізації комунікативності у текстах анотацій науково-експериментальних статей забезпечують ефективність одержання і передавання інформації в науковій комунікації. Збільшення потоку науково-технічної інформації обумовлює необхідність вивчення мовних засобів, що реалізують у науково-технічних текстах комунікативну функцію. Тексти анотацій (ТА) науково-експериментальних статей сигналізують про появу нових досліджень, розробок, статей і допомагають читачеві зорієнтуватися й знайти статтю, що його зацікавила.

ТА науково-експериментальної статті являє собою згорнутий варіант змісту основного тексту. Мета текстів зазначеного жанру - позначити тему науково-експериментальної статті, надати відомості загального характеру про неї, пояснити читачеві, чим цікава стаття-першоджерело, тобто сформулювати в адресата уяву про предмет повідомлення первинного тексту.

Під анотацією науково-експериментальної статті розуміється згорнутий варіант змістовної структури науково-експериментального тексту, що виконує сигнальну функцію.

Терміни в ТА науково-експериментальних статей є не тільки їх характерною рисою, але й засобом реалізації комунікативності, тому що призначення термінів - збагачувати інформаційний потенціал читача. Під комунікативністю в даній роботі розуміють здатність передавати повідомлення (інформацію), спрямовану на реалізацію комунікативної мети тексту (комунікативного наміру автора). Повідомлення в ТА науково-експериментальних статей являє собою інформацію наукового або технічного характеру. Науковий термін виник у відповідь на необхідність мати однозначне співвідношення між означуваним і означаючим для точності й адекватності вираження наукових понять. Термін враховує всі необхідні й достатні ознаки поняття, що термінується. Термін не тільки називає поняття, але разом з тим визначає й уточнює його, тобто виконує номінативну й дефінітивну функції.

Під терміном розуміють слово або словосполучення, що точно й однозначно називає предмет, явище або поняття науки й техніки і його зміст; в основі терміна лежить науково побудована дефініція.

Залежно від рівня узагальнення в плані змісту виділяються терміни більш конкретного значення й терміни, що виражають абстрактні поняття. На відміну від виробничих і технічних термінів наукові терміни відбивають більш високий ступінь наукової абстракції.

Абстрактні терміни в ТА науково-експериментальних статей називають: 1) процеси експлуатації устаткування, технологічної обробки матеріалів; 2) якості, властивості, переваги описуваного об'єкта; 3) операції, види діяльності, що забезпечуються застосуванням описуваних об'єктів; 4) тести, що реєструють контрольні випробування устаткування й пристроїв; 5) технологічні процеси.

Текстам анотацій науково-експериментальних статей притаманна тенденція збільшення кількості різних видів скорочень (абревіацій, акронімів) слів і словосполучень. Цей процес обумовлений дією закону економії мовних засобів. Абревіація є засобом конденсації мовного сигналу й підвищення інформаційної ємності тексту, тобто той самий обсяг інформації передається меншою кількістю знаків. Скорочені слова або абревіатури в ТА науково-експериментальних статей, як правило, є називами загальновідомих інститутів, асоціацій, фірм, компаній, стандартів. Скорочуються загальнотехнічні терміни, особливо ті, які відрізняються високою частотністю вживання.

ТА науково-експериментальних статей характерне використання термінів, до складу яких входить власне ім'я автора технічного пристрою, рівняння або гіпотези. Ці терміни, суб'єктивні за походженням, знайшли об'єктивне й рівноправне існування в даній галузі. Їх досить багато в будь-якій галузі науки й особливо в техніці, де іменування нових винаходів і відкриттів досить непередбачене, випадкове й суб'єктивне.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, м. Суми, 19-20 квітня 2013 р. / Відп. за вип. В.В. Опанасюк. — Суми : СумДУ, 2013. — Ч.2. — С. 105-106.